

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

Speciální škola Jablonec nad Nisou, Liberecká 31

Liberecká 31, 466 01 Jablonec nad Nisou

Identifikátor školy: 600 023 389

Termín konání orientační inspekce: 20 března až 23. března 2001

Čj.	084 121/01-1165
Signatura	oh3nu217

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Změnou zařazení ZvŠ do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení k 1. 9. 2000 došlo ke změně názvu na Speciální škola Jablonec nad Nisou, Liberecká 31.

Škola se změnou zařazení sdružuje:

- pomocnou školu s pěti třídami
- zvláštní školu s 15 třídami z toho jeden přípravný ročník pro děti ze sociokulturně slabého prostředí
- přípravný stupeň
- školní družinu se dvěma odděleními
- školní jídelnu
- speciálně pedagogické centrum.
- Výuka probíhá ve čtyřech budovách, z nichž dvě jsou velmi vzdálené. V hlavní budově v Liberecké ulici č. 31 sídlí třídy zvláštní školy, kromě druhé, která je společně se dvěma třídami pomocné školy pro děti s kombinovanými vadami umístěna na detašovaném pracovišti v Polní ulici č. 10. Ve třetí budově v ulici J. Hory č. 33 jsou dvě třídy pomocné školy, z nichž jedna je pro děti s velmi těžkým kombinovaným postižením s programem pro rehabilitační třídy a druhá je určena pro děti ve věku 5 až 7 let ze sociokulturně slabého prostředí. Poslední pomocná třída je umístěna v budově Ústavu sociální péče v Proseči. Speciální školu navštěvuje celkem 210 žáků, školní družinu 15 žáků. Výuka probíhá podle programů schválených MŠMT ČR:
- Vzdělávací program pro zvláštní školy čj. 22 980/91 - 22.
- Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy č. j. 24 035/97-22.
- Statut pokusného ověřování přípravných tříd čj. 12 748/97-20 v souladu s metodickým materiálem - Přípravná třída pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a programem Doc. PhDr. I. Švarcové a kol.-Alternativní vzdělávací program zvláštní školy pro žáky rómského etnika.
- Vzdělávací program rehabilitační třídy pomocné školy - model od 1. 9. 2000.

Tři ze čtyř budov, kde probíhá výuka žáků, jsou škole pronajaty městem. Město poskytuje škole finanční příspěvek na jejich provoz, což je pro školu velkou pomocí. Vybavení školním nábytkem je dobré, v hlavní budově je však již staré a opotřebované a škola ztěžuje potřebný nákup učebnic. Těživou finanční situaci se snaží řešit novými projekty a sháněním sponzorů.

Z 27 vyučujících na škole má 10 požadovanou kvalifikaci, 15 má buď pedagogické nebo odborné vzdělání. Zbývající dvě nejsou odborně a pedagogicky způsobilé, mají však velmi dobrý přístup k dětem. Speciální pedagogiku vystudovalo 13 pedagogů.

Technickohospodářský úsek tvoří tým pracovníků ve složení hospodářky, sekretářky, školníka, uklízeček, kuchařek a pracovníka v civilní službě.

Kolektiv zaměstnanců je stabilizovaný.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka ve třídách pomocné školy a v přípravném ročníku pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí

Plánování a příprava výuky

Výuka probíhá ve třídách pomocné školy, ve třídě žáků s kombinovanými vadami a ve třídě pro žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí podle odpovídajících vzdělávacích programů. Učitelky měly zpracovány podrobné přípravy s diferencovanými úkoly pro jednotlivé žáky, výsledky průběžně analyzují a upřesňují. U dětí s kombinovanými vadami vedou učitelky podrobnou diagnostiku, která je po odborné stránce velmi kvalitní. V přípravném ročníku (rómské etnikum) učitelka sama vypracovává roční plán práce, pro jehož náplň využívá metodiky i programy pro mateřské školy. Úkoly jednotlivých výchov rozdělila do měsíců. S plánem operativně pracuje, podle podmínek ho upravuje a jednotlivé oblasti vyhodnocuje. Jako zpětná vazba slouží zápisy v pedagogických denících, kam zapisují své poznatky učitelka, romská asistentka i vychovatelka školní družiny. Konkrétní úkoly a stanovené formy i metody práce jsou uvedeny v denních přípravách, které jsou promyšlené a systematicky uspořádané.

Plánování a příprava mají vynikající úroveň.

Podmínky

Prostorové podmínky školy v Polní ulici jsou dobré. Pro výchovně-vzdělávací činnost je k dispozici prostorná třída, na kterou navazuje herna vybavena vhodným nábytkem, podnětnými hračkami i relaxačními pomůckami. Výzdoba tříd i ostatních prostorů působí esteticky a motivačně. V ulici J. Hory jsou prostory kromě jedné malé třídy odpovídající. Působí příjemně a útulně. Vybavení pro jednotlivé výchovy (např. hudební nástroje) a soubor kompenzačních pomůcek (invalidní vozík, speciální lavice, rehabilitační pomůcky) jsou na dobré úrovni a jsou plně využívány.

Ve sledovaných pomocných třídách působí čtyři učitelky, z toho dvě s vysokoškolským vzděláním a dvě se vzděláním ve speciální pedagogice, dvě vychovatelky jako pomocní pedagogové (jedna si doplňuje vzdělání studiem na VŠ, jedna má odborné vzdělání bez pedagogické způsobilosti). Voják v civilní službě se stará o obsluhu imobilních dětí. V přípravném ročníku působí učitelka se středoškolským pedagogickým vzděláním a romská asistentka bez kvalifikace.

Stanovený režim ve třídách respektuje specifické zvláštnosti žáků. Psychohygienické zásady jsou ve vyučovacím procesu dodržovány. Prostředí je čisté a upravené. Sociodemografické podmínky ovlivňují výchovně-vzdělávací činnost nepravidelnou docházkou zejména rómských žáků. Intervence do řad rodičů je málo efektivní.

Podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost jsou velmi dobré.

Organizace, formy a metody výuky

Sledované bloky předmětů - výtvarná výchova, hudební výchova, smyslová výchova, řečová výchova, počty, matematické představy, věcné učení.

Výuka ve třídách pomocné školy probíhala v blocích, jednotlivé činnosti i plnění úkolů se prolínaly a přizpůsobovaly věkovým i specifickým zvláštnostem žáků a zohledňovaly jejich schopnosti a možnosti. Organizační pokyny pedagogů byly jednoznačné a jasně formulované. Různé metody práce, využití mezipředmětových vztahů, manipulace s předměty a střídání činností v krátkých časových intervalech vedly k soustředění žáků a zvýšení jejich pozornosti. Důraz byl kladen na hygienické návyky a na získávání dovedností např. zacházení s pracovním náčiním, s psacími potřebami. Velmi dobrá byla souhra učitelky, pomocných pedagogů a vojáka v civilní službě při realizaci diferencované výuky. Bylo respektováno tempo a postižení žáků. Při výtvarných činnostech žáci zvládali manipulaci se štětcem a kombinaci dvou barev. Pro zdatnější byly vždy připraveny nové podněty a pomůcky.

Ve věcném učení se aktivně zapojili do povídání o jaru, několikrát procvičili nové pojmy. Velmi dobře byl rozvržen čas mezi poslechem, rozhovorem a manipulací s předměty. V pracovních činnostech žáci samostatně manipulovali s pomůckami a vykonávali cílené úkony (vkládání předmětů, skládání, přiřazování, prošívání). Učitelky zařazovaly oddechové chvíle - pasivní i aktivní relaxaci, poslech pohádky. V průběhu výuky žáci střídavě odcházeli na individuální terapii. Individuální činnost imobilních žáků spočívala v aktivizaci smyslů, dechového cvičení, navazování verbální i neverbální komunikace.

V přípravném ročníku dochází k velkému pohybu žáků, v době inspekce jich bylo přítomno 10. Během dopoledne učitelky střídaly různé činnosti a hry v kratších časových úsecích. Hlavním cílem bylo procvičování a upevňování početních dovedností 1-6. Ke skupinám předmětů žáci přidávali číslovky a matematické symboly, vytvářeli a řešili příklady u stolků i na tabuli. Učitelka upřednostnila hrové metody s využitím názorných a motivačních pomůcek. Při práci ve skupinkách asistovala vychovatelka.

Velká pozornost je věnována dovednostem v sebeobsluze, důsledně je vyžadováno dodržování hygienických návyků. Společenské návyky jsou žákům vštěpovány především vlastním příkladným jednáním a vystupováním všech dospělých vůči sobě navzájem.

Organizace, formy a metody byly na vynikající úrovni.

Motivace a hodnocení

Ve všech sledovaných výukových blocích učitelky využívaly vstupní a průběžnou motivaci, která spočívala v poutavém jazykovém projevu, v zajímavých pomůckách a motivujících hádankách, písničkách a hrách. V hodnocení převažovalo povzbuzení a pochvala, přičemž každá snaha i dílčí pokrok byly oceňovány a zdůrazňovány. V přípravném ročníku se osvědčilo hodnocení v pololetí formou diplomu a pamětního listu na konci školního roku. Motivačním prvkem je i kronika s bohatou fotodokumentací.

Tato oblast byla na vynikající úrovni.

Interakce a komunikace

Žáci se chovali bezprostředně, v přípravném ročníku byli neposední až neklidní. Velmi dobré přátelské vztahy jsou vytvořeny mezi žáky s kombinovanými vadami. Vzájemná komunikace mezi žáky a dospělými je otevřená, založená na vzájemné důvěře a respektu. Slovní projevy žáků učitelky přiměřeným způsobem rozvíjejí, zpřesňují a zejména v přípravném ročníku upravují do mluvnicky správných tvarů. Vznikající nežádoucí projevy u žáků v tomto ročníku trpělivě korigují a tím předcházejí hrozícím konfliktům.

Interakce a komunikace byla vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání ve třídách pomocné školy a v přípravném ročníku pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí

Prostorové i materiální podmínky jsou velmi dobré. Příjemné prostředí, promyšlený a rozmanitý výběr učebních i rehabilitačních pomůcek příznivě ovlivňují celkový rozvoj žáků. Velkým pozitivem jsou osobní vlastnosti učitelek a ostatních pracovníků. Jejich zájem o žáky a pracovní nasazení je příkladné. Organizace, formy a metody, motivace i interakce jsou adekvátní postižení a úrovni dětí.

Kvalita vzdělávání byla hodnocena jako vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání ve zvláštní škole

Plánování a příprava výuky

Časová dotace sledovaných předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu. Členění do jednotlivých ročníků je v souladu se vzdělávacím programem. Vyučující pracují dle tematických bloků, které většinou slouží jako pracovní materiál a dle situace a potřeb žáků je diferencují a upravují. Až na výjimky byla příprava vyučujících na výuku včetně použitých pomůcek velmi kvalitní.

Příprava a plánování výchovně-vzdělávací práce byla velmi dobrá.

Podmínky výuky

V hlavní budově jsou prostorové podmínky velmi stísněné včetně dílen a kuchyňky pro pracovní vyučování. Také školní nábytek je již opotřebovaný, vybavení pomůckami je průměrné. Třídy jsou vyzdobeny výukovými nástěnkami i pracemi žáků.

Ve sledovaných předmětech vyučovala většina vyučujících s pedagogickou a odbornou způsobilostí.

Podmínky výuky jsou průměrné.

Organizace, formy a metody výuky

Výtvarná výchova, hudební výchova, pracovní vyučování, tělesná výchova

Výtvarná výchova byla sledována na 1. i 2. stupni. Vyučovací hodiny probíhaly v kmenových třídách, jedna ve školní družině. Pomůcky měly učitelky připravené, žákům, kteří nebyli na pracovní činnosti vybaveni, je zapůjčily. Organizace, formy a metody byly tradiční. Žáci dodržovali pracovní postupy přesně podle pokynů učitelek, častými dotazy si utvrzovali správnost provedení. Při sestavování grafického listu učitelka žáky podrobně instruovala o postupných krocích činnosti a sledovala správnost realizace. Ponechala jim prostor na vlastní volbu i ztvárnění. Zajímavá a náročná byla malba jarní nálady s citovým prožitkem, kde vyučující motivovala žáky k vlastnímu vidění a představivosti. Volnější organizace, možnosti volby vzorů a barev byly pro žáky aktivujícím prvkem a podporovaly jejich tvořivost. Jednotlivé kresby, malby i grafické listy byly rozdílné a zajímavé. V některých výkresech se objevily výrazné charakterové rysy žáků, například ve struktuře stromu a volbě barev.

Pracovní vyučování probíhalo ve třídách a v dílně. Obsahem byly práce s drobným materiálem, stříhání, lepení, obkreslování, dokreslování, měření, vyšívání, stehování, pokládání stříhu, obsluha šicího stroje - vše diferencované podle ročníků a dovedností žáků. Struktura hodin respektovala psychohygienické zásady, v průběhu činností byly zařazovány oddechové chvilky. Zadaný úkol vyučující vždy vysvětlili a nabídli žákům předlohy. Žáci často na předloze ulpívali a svou fantazii uplatnili v menší míře. Při pracovním vyučování dívek byly využity mezipředmětové vztahy, dovednosti z rýsování a občanské výchovy. Děvčata pracovala se zájmem a akceptovala připomínky učitelky. Vynikající byla hodina ve 3. A., kde učitelka zvolila velmi dobrý postup od přípravy až po finální výrobek. Nenásilně žákům pomáhala, volila takové pokyny, které žáky vedly, ale zároveň jim umožňovaly volnost v realizaci záměru. Velmi dobře bylo zvládnuto zapojení integrovaného tělesně postiženého (TP) žáka. Spolužáci mu pomáhali tak, aby mohl uplatnit svoje vlastní schopnosti. Zhotovené výrobky jsou použity pro výzdobu školy.

V hodinách hudební výchovy byla využita audiotechnika, kytara. Hlavním úkolem jedné z hodin byl poslech vybrané skladby ve dvou úpravách, zpěv známých písní s doprovodem rytmických nástrojů, pohybové vyjádření a nácvik nové písně. Pozitivem byl výběr písní přitažlivých pro žáky a dovednost učitelky hry na kytaru. Nebyl však dobře zvolen rytmický doprovod k písním, který činil žákům potíže. V další hodině byla věnována většina času zpěvu písní, které nebyly pro žáky přitažlivé, chyběl doprovod a hodina tak nebyla efektivně využita.

Tělesná výchova byla vyučována v malé, ale dobře vybavené tělocvičně v budově školy. Úvodní rušné i průpravné části byly účinné, svým obsahem byly přípravou na plnění hlavního úkolu - cvičení na lavičkách, známkový přeskok přes kozu a nácvik taktiky her. Byly uplatněny herní a soutěživé prvky, povely a pokyny byly jasné, průpravné cviky vhodně zvoleny a dostatečně procvičeny. Organizace cvičení na lavičkách vedla k dlouhým prostojům a menší efektivitě. Ostatní cvičení včetně kombinační hry v malé kopané a košíkové bylo efektivní, žáci se aktivně zapojovali, včetně TP žáka. Cvičení, hry i soutěže měly spád, byly efektivní.

Vyučovací proces ve sledovaných předmětech byl velmi dobrý.

Motivace a hodnocení

Učitelé využívali úvodní i průběžnou motivaci. V hodnocení byly oceňovány nápady žáků. Pozorované provokované a nevhodné projevy v jedné třídě byly vyučujícím velmi taktně řešeny. Žákům v pracovním vyučování byl dán prostor pro reflexi i sebereflexi svých dovedností. Preferujícím výchovným prostředkem byla pochvala.

Tato oblast byla vynikající.

Interakce a komunikace

Mezi učiteli a žáky probíhala otevřená komunikace. Pedagogové většinou zvládali výuku s citem a taktem. V tělesné výchově přispívalo k bezprostřední komunikaci klidné vystupování a odborná zdatnost vyučujících. Nebyly zjištěny větší problémy nekázně nebo agrese.

Interakce a komunikace byla na velmi dobré úrovni.

Český jazyk, občanská výchova, přírodopis

Kromě jedné třídy, kde byli vyučováni žáci 3. a 4. ročníku, probíhala výuka českého jazyka v samostatných ročnících. Struktura hodin odpovídala možnostem žáků a sledovala výukový cíl předmětu. Organizační pokyny byly jasné a srozumitelné. Zvolené metody a prostředky byly efektivnější na prvním stupni, kdy více docházelo ke střídání různých forem a druhů práce od společného procvičování, individuální práce, oddechových chviliek k samostatnému řešení zadaného úkolu. Vyučující zařazovali soutěže, práci s kartičkami na tabuli, práci s knihou, s pracovním listem, zadávali problémové otázky, pohybové vyjádření diakritických znamének. Žáci byli aktivní a tvůrčím způsobem se na plnění úkolu v hodině podíleli.

Na druhém stupni v hodině slohu získali žáci informace, které budou potřebovat v běžném životě. Byli seznámeni se změnami v poštovních službách a prakticky si vyzkoušeli vyplnění některých tiskopisů. Vyučující využili práce na tabuli, porovnali nové tiskopisy s učebnicí. Umožňovali žákům sdělovat svoje zkušenosti a poznatky a vhodně korigovali chybné výroky. V jednom případě málo motivující výklad a nedostatečný počet pomůcek zapříčinily pasivitu žáků.

V hodinách občanské výchovy vyučující zopakováním předešlé učební látky navázali na nová témata. V jedné hodině byla část věnována protidrogové prevenci, vyučující zařadila aktuální problémy společnosti. Aktivizujícím prvkem byla konfrontace žertovných situací a práce s chybou. Nová látka (orientace ve filosofických směrech) byla pojata formálním výkladem bez názorných pomůcek, což z hlediska pochopení bylo nedostačující. V další hodině vyučující jako motivaci pro téma vztahy k handicapovaným lidem využila předchozího tématu o rodině. Žáci jsou zvyklí na netradiční formy práce (např. ilustrační scénka na slepého) a nadšeně je akceptují.

Na předmět přírodopis měli vyučující připraveno dostatečné množství pomůcek - kostru člověka, encyklopedie, mapy, kameny, části rostlin, zpětný projektor. Hodiny byly dostatečně strukturovány, byly vedeny převážně frontálním způsobem. Obsah učiva navazoval na předešlou výuku. Velká pozornost i časový prostor byly věnovány opakování a procvičování získaných vědomostí vhodně formulovanými doplňujícími otázkami

i sdělováním zkušeností žáků. Ve výuce byly výrazně zohledňovány individuální potřeby a schopnosti žáků, vyučující sledovali pochopení látky, uváděli situace z praktického života. Ve vyučování převažovaly zajímavě podané výklady a manipulace s vhodnými pomůckami. Způsob komunikace a zařazování humorných prvků vedly k aktivitě a pozitivnímu přijímání učiva žáky.

Výuka sledovaných předmětů měla velmi dobrou úroveň.

Matematika

Struktura hodin vedla žáky k efektivnímu procvičování matematických operací. Vyučující zařadili úvodní opakování, v jedné hodině při desetiminutovce byla žákům dána volba dle náročnosti úkolu, byl jim vysvětlen smysl i dopad výběru. Při procvičování byly využity různé formy práce jako křížovky, individuální práce žáků na tabuli, samostatná práce do sešitů, společné řešení slovní úlohy na tabuli, oddechové chvíle. Pozitivní bylo vyžadování hlasitého komentování početního úkonu, čímž má vyučující zpětnou vazbu o pochopení úlohy žáky. V jedné hodině nebyl zcela vysvětlen postup na pracovních listech a žáci si s řešením nedokázali sami poradit.

Hodiny probíhaly v pracovní atmosféře. Zejména ve třídě 7. B. byla hodina vysoce efektivní a měla vynikající úroveň.

Výuka matematiky měla velmi dobrou úroveň.

Motivace a hodnocení

Motivačními prvky ve vyučovacích hodinách byly názorné pomůcky, různé formy a metody práce. Učitelé zařazovali modelové situace, využívali mezipředmětové vztahy a zkušenosti žáků.

V hodnocení respektovali diagnózu žáků, preferovali pochvalu, ve většině případech oceňovali snahu, a to jak ústně, tak známkou.

Tato oblast byla na velmi dobré úrovni.

Interakce a komunikace

Ve sledovaných hodinách, převažovala velmi dobrá vzájemná komunikace mezi žáky i učiteli, vyučující ponechávali žákům prostor pro diskusi a sdělování osobních zkušeností a zážitků.

V jedné hospitované hodině vyučující velmi dobře reagovala na negativistické a nevhodné chování žáka, svým postojem ho usměrnila a docílila tak jeho zapojení do výuky.

Tato oblast měla vynikající úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání na zvláštní škole

Příprava na jednotlivé předměty byla pečlivá, většina vyučujících využila názorné manipulační pomůcky. Důraz je kladen na individuální schopnosti žáků, prostor pro komunikaci a vlastní zkušenost.

Celkově byla výuka sledovaných předmětů velmi dobrá.

Celkové hodnocení kvality vzdělávání na speciální škole

Výuka sledovaných předmětů probíhá podle schválených osnov a učebních plánů. Vyučující mají zpracované tematické plány, ve kterých diferencují výuku dle individuálních plánů pro žáky, kteří vyžadují individuální tempo a upravený program podle jejich schopností. Pozitivní je snaha připravit žáky na další vzdělávání. Výrazně je preferována příprava na praktický život.

Výuka je zajištěna dobrým obsazením pedagogů s pedagogickou způsobilostí, ne zcela je zajištěna odbornost na úseku speciální pedagogiky.

Prostorové podmínky na hlavní budově jsou stísněné, vybavení velmi zastaralé. Prostory i vybavení v ostatních objektech vyhovují potřebám školy.

Způsob organizace, používané formy a metody práce jsou adekvátní jednotlivým typům školy. Ve výchovně-vzdělávacím procesu je zohledňována osobnost žáka a jeho potřeby. Ve většině sledovaných předmětech byly zařazovány rozmanité formy a metody práce, byl dán prostor pro komunikaci žáků a byla shledána velmi dobrá interakce mezi pedagogy a žáky. Jako vynikající byla hodnocena práce pedagogů ve třídách pomocné školy, v přípravném ročníku a na 1. stupni ZvŠ.

Vyučovací proces byl hodnocen jako velmi dobrý.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy v souvislosti se změnou struktury a názvu školy vypracovala dlouhodobou koncepci s cílem vybudovat kvalitní systém péče o handicapované děti a mládež s kompenzačním a rehabilitačním zajištěním. Definuje problémy v oblasti výchovně-vzdělávacím procesu, v ekonomice, materiálním vybavení a personalistice a vyvozuje východiska výčtem konkrétních úkolů. Podkladem pro realizaci záměrů je vypracovaná koncepce struktury ZvŠ, sledovaná od roku 1991 a perspektiva na léta po roce 2000. Dalšími dokumenty jsou konkrétní údaje z analýzy současného stavu (rok 2000/2001) a střednědobá koncepce speciální školy. Zahrnuje tři oblasti: podpora zdraví, příprava žáků na život a zlepšování školního prostředí. U všech jsou stanoveny konkrétní úkoly a odpovědnost za jejich realizaci. Prostředkem ke splnění dlouhodobé koncepce byly předloženy projekty.

Od roku 1995 jich škola předložila 14, z toho 7 již bylo realizováno, 2 jsou ve schvalovacím řízení a 5 jich neprošlo konkurzem. Aktivita školy je v této oblasti vysoká. Dalšími prostředky jsou plánované soutěže a akce pro žáky. Pro školní rok 2000/2001 je plánováno 27 akcí, které zajišťuje škola v rámci své výchovně-vzdělávací činnosti i aktivní dobrovolnou prací pedagogů. V celoročním plánu výchovně-vzdělávací práce na školní rok 2000/2001 schváleném na pedagogické radě dne 4. 9. 2000 jsou podrobně rozvedeny úkoly jednotlivých oblastí s odpovědností, termínem plnění a zpětnou vazbou v podobě kontroly. Škola si vytyčila jako hlavní cíl prevenci a také realizovala potřebné kroky. Umožnila práci etopeda na škole a jasně rozdělila kompetence mezi něj a výchovnou poradkyni. Zlepšila se diagnostická činnost, tvorba individuálních plánů a tím i výchovná práce s žáky.

Z nepovinných předmětů je vyučována zdravotní tělesná výchova, z kroužků funguje plastické modelářství, výtvarný kroužek a paličkování. Kroužky navštěvuje 25 žáků.

Všichni vyučující na základě schválených osnov vypracovali tematické plány, které upřesňují a diferencují podle možností a potřeb žáků.

Koncepce škol vychází z podrobné analýzy, ze současných podmínek a z výhledu na další období. Je promyšlená, jsou v ní uvedeny prioritní záměry. Střednědobé plány jsou reálné, roční plány konkrétní a funkční. Plánování je pojato jako ucelený systém dílčích plánů včetně vymezení základních cílů v jednotlivých oblastech práce školy. Tato oblast je hodnocena jako vynikající.

Organizování

Zajištění organizace chodu školy je nesmírně náročná, neboť výuka probíhá na čtyřech různě od sebe vzdálených objektech. Účinné řízení školy umožňuje organizační struktura v podobě kvalitního organizačního řádu, vymezených povinností pracovníků, stanovení kompetencí, vzájemné zastupitelnosti a delegování pravomocí pracovníkům.

Povinná dokumentace školy je vedena na předepsaných tiskopisech. Podpůrná dokumentace (záznamy o žácích, evidence problémových žáků, individuální plány) jsou funkční.

Na škole pracují předmětové komise (pro předmět matematika, český jazyk, 1. stupeň, pomocná škola, tělesná výchova, pracovní vyučování), které korigují učební plány i formy prověřování vědomostí žáků v jednotlivých třídách.

Negativními projevy chování se zabývá školní etoped. Má zpracován funkční plán práce, eviduje problémové žáky. Působí jako poradce učitelů, s žáky individuálně pracuje. O své činnosti předkládá ředitelce písemnou zprávu. Tento systém praktikuje také v oblasti protidrogové prevence. Výchovná poradkyně se zabývá především dalším uplatněním vycházejících žáků, specifickými poruchami učení a další delegovaný speciální pedagog se věnuje dětem s lehkou mozkovou dysfunkcí. Všichni vedou záznamy o své činnosti.

Přenos důležitých informací probíhá prostřednictvím pedagogických rad, akutní zprávy jsou vyhlášovány školním rozhlasem, další jsou vyvěšovány na nástěnkách nebo pomocí telefonu jsou předávány na ostatní pracoviště.

Rodiče jsou o svých dětech informováni při osobním setkání, prostřednictvím žakovských knížek, na třídních schůzkách a na akcích školy.

Ochrana osobních dat je důsledně zajištěna.

Organizace vyučování odpovídá závazným právním předpisům. Jsou respektovány individuální

potřeby a handicapy žáků.

Na veřejnosti se škola prezentuje poskytováním výchovně-vzdělávací činnosti dětem s různým handicapem, prezentací žáků a jejich výrobků na různých akcích a soutěžích. V době inspekce probíhala na škole soutěž žáků v pracovních dovednostech z celého okresu. Škola se jí velmi dobře zhostila, lze ocenit jak zájem, tak také nasazení všech pedagogů.

Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy. Způsob a forma organizování výchovně-vzdělávacího procesu je funkční, preferuje individuální potřeby žáků. Velkým přínosem je práce etopeda a rozdělení kompetencí mezi výchovnou poradkyni a speciálního pedagoga.

Tato oblast je hodnocena jako vynikající.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy preferuje demokratický styl řízení. U pracovníků upřednostňuje jejich iniciativu a zájem o zvyšování odbornosti. Motivačním hlediskem je individuální oceňování práce a to ústním podáním, dle možností finanční odměnou a formou veřejné pochvaly na pedagogické radě. Nekvalifikované a začínající pedagogy vede výchovná poradkyně.

Motivace ke studiu se zcela nedaří. Velmi obtížně se do týmu získávají speciální pedagogové, zejména muži, kterých je ve škole nedostatek.

Hodnocení pracovníků probíhá zpravidla na čtvrtletních poradách, kde jsou projednány závěry z hospitační činnosti i aktivita učitelů v kroužcích a na akcích školy. Kritéria hodnocení jsou zpracována a jsou všem pracovníkům k dispozici.

Tato oblast je hodnocena jako velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy má vypracovaný funkční kontrolní systém s propracovanou zpětnou vazbou.

Kontrola dokumentace je prováděna pravidelně.

Každý pracovník má možnost sebereflexe v písemné podobě, která slouží pro jeho další vlastní práci a je také využita ve výroční zprávě. Hospitační činnost je realizována v souladu s plánem. Pohospitační rozbor je funkční, ředitelka přesně definuje negativa i pozitiva, vzniklé problémy řeší okamžitě.

Kontrolní mechanismy jsou funkční, jsou vynikající.

Hodnocení kvality řízení

Ředitelka školy operativně reaguje na změny na úseku školství a potřeby města. Má velmi dobré organizační schopnosti a znalosti v oblasti managementu, což se odráží v kvalitní řídicí práci i v práci s lidmi. Oblast řízení je hodnocena jako vynikající.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Hodnocení použití účelových prostředků

Organizace stanovuje platy zaměstnanců dle vnitřního platového předpisu školy v souladu se zákonem č. 143/92 Sb. o platu a odměně pracovníků a dle nařízení vlády č. 251/92 Sb. o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací. Mzdy si organizace zpracovává sama. Přidělené mzdové prostředky na rok 2000 byly vyčerpány.

Škola není vlastníkem nemovitostí. S městem Jablonec nad Nisou má na užívané objekty uzavřené nájemní smlouvy.

Nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina Zvláštní škola Liberecká 31, Jablonec nad Nisou ke dni 1. 1. 1996, bez čj.
- Zřizovací listina dodatek č. 3 se změnou názvu na Speciální škola Jablonec nad Nisou, Liberecká 31 ke dni 1. 9. 2000 bez čj.
- Rozhodnutí MŠMT ČR o vyřazení SPC ze sítě škol, předškolních a školských zařízení ke dni 1. 9. 2000 pod čj. 24 266/2000-21.
- Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení školy do sítě škol, předškolních a školských zařízení k 1. 9. 2000 pod čj. 24 265/2000-21.
- Nájemní smlouva č. 146/96/MPO s účinností od 1. 4. 1996.
- Nájemní smlouva č.460/97/FO a M/MPO s účinností od 1. 8. 1997.
- Nájemní smlouva č.488-2000-OF/OMP s účinností od 1. 8. 2000.
- Výkaz o speciálních školách k 30. září 2000.
- Příloha k výkazu o speciálních školách - zvláštní škola, pomocná škola, rehabilitační třída, přípravný stupeň k 30. září 2000 bez čj.
- Rozpočet a čerpání přidělených mzdových prostředků ze Školského úřadu v Jablonci nad Nisou ze dne 3. 5. 2000.
- Jmenování ředitelky školy do funkce od 1. 1. 1996 pod čj. Vk/95-284, osobní spis (osvědčení FMV).
- Potvrzení ředitelky školy ve funkci ze dne 26. 6. 1997 pod čj. 527/97 ŠÚ.
- Osobní materiály pedagogických pracovníků (doklady o vzdělání, pracovní smlouvy).
- Třídní dokumentace (katalogové listy, třídní výkazy, třídní knihy a vysvědčení) z ročníků 1. A., 5. A., 9. A. ZvŠ.
- Koncepce školy včetně dlouhodobého a střednědobého plánu.
- Výroční zpráva za školní rok 1999/2000.

- Analýza současného stavu - podmínky a činnost školy.
- Plán práce na školní rok 2000/2001.
- Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2000/2001.
- Zápisy z kontrolní a hospitační činnosti.
- Záznamy o žácích (odborná vyšetření, integrační zprávy, individuální plány).

ZÁVĚR

Speciální škola má velmi dobré prostorové podmínky a vyhovující vybavení školním nábytkem i pomůckami pro výchovně-vzdělávací činnost, vyjma hlavní budovy.

Obsazení pedagogicky a odborně způsobilými pedagogy je dobré, nedaří se zajistit potřebný počet speciálních pedagogů.

Výchovně-vzdělávací práce probíhá v souladu s potřebami handicapovaných žáků a je na velmi dobré úrovni.

Ředitelka školy má velmi dobrou ucelenou představu o koncepci školy a způsobu její realizace.

Oblast řízení je na vynikající úrovni.

Celkově je škola na vynikající úrovni.

Pozitiva:

- erudice ředitelky školy v oblasti managementu je vysoká
- škola zajišťuje péči dětem se širokým spektrem handicapu
- škola má velmi kvalitní tým odborníků, který zabezpečuje oblast specifické výuky, výchovy a prevence
- osobní nasazení pedagogů, zejména ve třídách pomocné školy, je příkladné
- škola realizuje v rámci výuky i v mimoškolní činnosti programy cílené na prevenci nežádoucích jevů.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Miloslava Paclíková	.....
Členky týmu	Mgr. Věra Jirkalová	.....
	Bc. Růžena Janatová	.....
Další pracovník ČŠI	Libuše Škoudlilová	.....

V Liberci dne 2. května 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. května 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
PhDr. Helena Pletichová	.....

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Príslušný orgán státní správy (samosprávy):	2001-05-28	084 159/01-1165
Zřizovatel:	2001-05-28	084 160/01-1165

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	připomínky nebyly